

Bilagshæfte til tillægsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 24. november 2009

Bilagshæfte til tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed

(Styrket indsats mod omfattende forstyrrelse af den offentlige orden m.v.)

[af justitsministeren (Brian Mikkelsen)]

Efter anmodning fra Det Radikale Venstres ordfører under 3. behandling af lovforslaget den 26. november 2009 og efter tilslutning fra Venstres, Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Det Konservative Folkepartis og Enhedslistens ordførere på lovforslaget under 3. behandling optrykkes nedenfor 6 spørgsmål og svar på lovforslaget:

Spørgsmål 168:

Har politiet interne retningslinjer for, hvordan en præventiv anholdelse håndteres og er der visse »skridt« politiet skal tage før en anholdelse kan finde sted? Hvis retningslinierne findes vil ministeren sende dem til udvalgets orientering?

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

»Københavns Politi har oplyst, at der ikke er udarbejdet egentlige retningslinjer for håndtering af administrative frihedsberøvelser, idet det forudsættes, at frihedsberøvelserne som udgangspunkt håndteres på samme måde som en almindelig anholdelse, f.eks. med hensyn til registrering af identitet, visitation, underretning af pårørende m.v.

Det er endvidere oplyst, at Københavns Politi som altovervejende hovedregel vil give mundtligt påbud om at skilles eventuelt ved anvendelse af højtaler før administrativ frihedsberøvelse iværksættes i forbindelse med opløsning af opløb.

Det kan yderligere oplyses, at Københavns Politi har udarbejdet en vejledning til udlevering til personer, der frihedsberøves i medfør af politiloven. Vejledningen foreligger endnu ikke i endelig form, idet en vedtagelse af forslaget om mulighed for 12 timers tilbageholdelse i visse tilfælde i stedet for de nuværende 6 timer i givet fald skal indarbejdes i vejledningen.«

Justitsministeriet kan henholde sig til det, som Rigspolitiet har anført.

Spørgsmål 171.

Er ministeren enig i, at der skal foreligge et påbud, der er overtrådt eller en strafbar handling med f.eks. bødestraf til følge for at en præventiv anholdelse kan iværksættes?

Svar:

Som der nærmere er redegjort for i besvarelsen af spørgsmål nr. 24 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget, kan politiet i tilfælde, hvor en eller flere personer – som ikke har foretaget

eller forsøger at foretage strafbare handlinger – ønsker at deltage i en demonstration, der allerede foregår under betydelig forstyrrelse af den offentlige orden mv., efter politilovens §§ 8, stk. 4, og 9, stk. 3, frihedsberøve disse personer for at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Som det fremgår af det oprindelige lovforslags bemærkninger til politiloven, kan frihedsberøvelsen dog alene ske, hvis mindre indgribende midler, herunder navnlig påbud, legemsbesigtigelse og fratagelse af genstande, ikke er tilstrækkelige til at afværge faren. Politiet kan således efter politiloven ikke skride til frihedsberøvelse, hvis de pågældende efterkommer politiets påbud i den givne situation. Efter bemærkningerne til det oprindelige lovforslag vil et påbud oftest være en mundtlig ordre rettet mod en eller flere personer, men kan også bestå i fysiske afspærringer af områder ved opstilling af barrierer mv. eller ved, at politiet stiller sig i en kæde og dermed tilkendegiver, at et område er afspærret.

Spørgsmål 181:

Under henvisning til ministerens svar på spørgsmål 42, bedes ministeren redegøre for i hvilke andre love udover politiloven, udlændingeloven og psykiatriloven, der er hjemmel til administrativ frihedsberøvelse og redegøre for om der er henvisning til RPL kap. 43a.

Svar:

Justitsministeriet er ikke umiddelbart bekendt med samtlige love, der giver mulighed for administrativ frihedsberøvelse. Det kan dog oplyses, at der er mulighed for administrativ frihedsberøvelse i sundhedslovens § 141 e om tilbageholdelse af gravide alkoholmisbrugere, epidemilovens § 20 om visse pålæg vedrørende smitsomme sygdomme, §§ 4-5 i lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling, servicelovens § 123 om sikrede afdelinger mv. for børn og unge, servicelovens § 127 og § 129 om tilbageholdelse i boligen mv. og om optagelse i særlige botilbud samt § 6 i lov om udlevering til andet nordisk land i anledning af visse beslutninger om forsyrg eller behandling. De nævnte love henviser til retsplejelovens kapitel 43 a om domstolsprøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.

De udtrykkelige henvisninger til retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse anvendes i et vist omfang i forbindelse med, at der samtidig fastsættes særlige regler i tilknytning til en domstolsprøvelse efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, f.eks. særlige regler vedrørende sagens indbringelse for og behandling ved retten.

Som der nærmere er redegjort for i besvarelsen af spørgsmål nr. 42 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget, finder Justitsministeriet på det foreliggende grundlag ikke, at der er behov for at indsætte en henvisning til retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse i politiloven.

Spørgsmål 185:

Under henvisning til ministerens svar på spørgsmål 129 og 150. Ministeren bedes svare helt konkret på om det er ministerens intention, at der skal gribes ind i flere faglige konflikter, demonstrationer eller civile ulydighedsaktioner end i dag, et svar der udgøres af ja eller nej, vil være helt tilstrækkeligt for spørgeren.

Svar:

Lovforslaget indebærer i sig selv ingen ændringer med hensyn til, hvornår politiet kan og bør gribe ind over for demonstrationer, aktioner mv. Det betyder, at lovforslaget ikke indebærer ændringer med hensyn til "tærsklen" for, hvornår politiet bør gribe ind over for demonstrationer mv. Lovforslaget lægger derimod op til en skærpelse af straffen for visse overtrædelser, som begås i forbindelse

med grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden, og til en forlængelse af perioden for administrativ frihedsberøvelse efter reglerne i politiloven.

Spørgsmål 202:

I forlængelse af ministerens svar på spørgsmål nr. 153 har ministeren nogle eksempler på konkrete sager, der har været, hvor der foregår uroligheder i et område og personer, der ikke deltager i urolighederne, så forsøger at forhindre politiet i at komme ind i området eller i at anholde andre og hvor ministeren ikke mener, at straffen overfor de pågældende har været hård nok?

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

»Københavns Politi har over for Rigspolitiet oplyst, at politikredsen ikke umiddelbart har kendskab til situationer, hvor der er foregået uroligheder i et område, og hvor helt udenforstående personer, der ikke har deltaget i demonstrationen mv., i forbindelse hermed har lagt hindringer i vejen for politiets arbejde. Efter Københavns Politis opfattelse vil sådanne hindringer derimod typisk udgå fra personer, der har en vis tilknytning til demonstrationen eller urolighederne.«

Justitsministeriet kan henholde sig til det, som Rigspolitiet har anført.

Spørgsmål 203:

Vil man kunne få den forhøjede bøde for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, hvis man deltager i en larmedemonstration, hvor nogle andre laver uro?

Svar:

Hvis lovforslaget vedtages, vil Justitsministeriet ændre ordensbekendtgørelsen med henblik på skærpelse af bøderne for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 1 (gadeorden), og § 4, stk. 1 (sammenstimlen), som begås, mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted. Det beror på en konkret vurdering, om ordensbekendtgørelsens §§ 3 eller 4 er overtrådt, men det er klart, at deltagere i en lovligt anmeldt demonstration ikke kan straffes alene fordi de råber slagord og lignende.

Den nævnte forhøjelse af normalbødestraffene for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens §§ 3 og 4 vil som anført i lovforslagets bemærkninger i givet fald alene finde anvendelse, hvis overtrædelsen begås, mens eller i umiddelbar forlængelse af, at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, og den pågældende har forset (f.eks. kendskab) til, at der området foregår sådanne uroligheder m.v.